

İndirimli
Kurumlar
Vergisi Rehberi

2022

EY

Building a better
working world

İçindekiler

Giriş	4
1. Mevzuat ve tanımlar	6
a. Tanımlar	6
b. İndirimli kurumlar vergisi uygulamasına ilişkin Kanun metni ve diğer mevzuat	7
2. Komple yeni yatırım/Tevsi yatırım kavramı	9
a. Kazanç tespiti ve indirimli kurumlar vergisi uygulaması açısından farklılık	9
b. Yatırım şekli açısından farklılık	9
3. İndirimli kurumlar vergisi uygulamasında “Kazanç” unsuru	10
a. Yatırımdan elde edilen “Kazanç” ifadesi	10
b. Vergi Usul Kanunu’na uygun olmayan karşılıkların kazanç tespitinde dikkate alınması	10
c. “Kazanç” unsurunun tespitinde müşterek genel giderler ile diğer faaliyet gelir ve giderlerinin tespiti	11
d. Mali kârın ticari kârdan düşük olması durumu	11
4. Tevsi yatırımlarda indirimli kurumlar vergisi uygulaması	12
a. Tevsi yatırımda “Kazancın tespit edilebilmesi” kavramı	12
b. Tevsi yatırımda “Kazancın ayrı hesaplarda takip edilmesi” kavramı	13
c. Tevsi yatırımlardan elde edilen kazancın ayrı tespit edilememesi ve oranlama yöntemi kullanılması durumunda dikkate alınacak sabit kıymetlerin değerinin bulunması	13
d. Tevsi yatırımlardan elde edilen kazancın ayrı tespit edilememesi ve oranlama yöntemi kullanılması durumunda dikkate alınacak aktifte bulunan sabit kıymetlerin yeniden değerlendirilmiş tutarı	13
5. Yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulaması	14
a. Uygulamanın şartları	15
b. Diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç ifadesi	15
c. Yatırım döneminin başlangıcı ve bitişi	15
d. Yatırım döneminde olup kısmen işletmeye geçilmesi durumunda uygulama	16
e. Birden fazla teşvik belgesine bağlı yatırım yapılması durumunda, yatırım döneminde kullanılacak katkı tutarının tespiti	16
f. Yatırımın faaliyete geçmemesi durumunda, yatırım döneminde faydalanılan indirimli kurumlar vergisi	16
g. Diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlarda indirimli kurumlar vergisi uygulamasında dikkate alınması gereken yatırıma katkı oranı	16
h. 2017 - 2022 yılları arasında yapılan imalat sanayine yönelik yatırım harcamaları	16
6. Endeksleme uygulaması	18
7. İndirimli kurumlar vergisi uygulaması ile ilgili önem arz eden diğer hususlar	19
a. Bir yatırımın başka bir yatırımın parçası haline gelmesi	19
b. Yatırımın faaliyete geçmesinden önce devredilmesi	20
c. Yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçmesinden sonra devredilmesi	20
d. Bir alt bölge desteğinden yararlanılacak yatırımlar	20
e. Altıncı bölgede organize sanayi bölgesinde yapılan yatırımlar	20
f. Yatırımların proje bazlı olarak desteklenmesi	20
8. Yatırım harcamaları ile ilgili özellik arz eden hususlar	21
a. İndirimli kurumlar vergisi uygulamasından faydalanamayan yatırımlar	21
b. İndirimli kurumlar vergisi uygulamasından faydalanamayan yatırım harcamaları	21
c. Diğer desteklerden yararlanma	21
d. Maddi olmayan duran varlık yatırım harcamalarının yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınması durumu	22
e. Yatırım harcamalarına başlama dönemi	22
f. Yatırım kredilerine ilişkin kur farkı ve faizleri	22
g. Arsadan bina harcamalarına pay verilmesi	22
h. Finansal kiralama yöntemi ile yapılacak yatırımlar	23
9. Yatırıma katkı tutarlarını etkileyen diğer hususlar	24
a. Teşvik belgesinin revizesi	24
b. İthal ve yerli makine ve teçhizat listesi değişikliği	24

Giriş

"İndirimli Kurumlar Vergisi-2021" adlı Rehber'imiz indirimli kurumlar vergisi uygulamasıyla ilgili genel bilgi vermek amacıyla ve **25.01.2021** tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan vergi yasalarının ilgili hükümleri dikkate alınarak EY uzmanları tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada yer alan bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Vergi mevzuatımızın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

İndirimli kurumlar vergisi müessesesi 28.02.2009 tarihli (mükerrer) Resmi Gazete’de yayımlanan 5838 sayılı Kanun ile mevzuatımıza girmiştir. Bu uygulamayla ilgili yasal düzenleme Kurumlar Vergisi Kanunu’na (KVK) 32/A maddesinin eklenmesi suretiyle gerçekleştirilmiştir.

2009 yılından itibaren ülkemizdeki yatırım teşvik sistemi bölge esasına dayanan ve yatırımlara sağlanan devlet yardımlarının illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyine göre belirlendiği bir sistem haline getirilmiştir. Bu kapsamda, teşvik belgeli yatırımlara ilişkin destek sistemi Bakanlar Kurulu ve ardından Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar” ile yönlendirilmektedir.

İlk olarak, indirimli kurumlar vergisi 16.07.2009 tarih ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile uygulanmaya başlanmış olup söz konusu Karar’a ilişkin 28.07.2009 tarihli Resmi Gazete’de, 2009/1 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ” yayımlanmış ve 2011/1597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişiklikler yapılarak uygulamaya devam edilmiştir.

Son olarak ise kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda; tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesine, üretim ve istihdamın artırılmasına, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve stratejik yatırımların özendirilmesine, uluslararası doğrudan yatırımların artırılmasına bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla 15.06.2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” yayımlanmıştır. İlgili Bakanlar Kurulu Kararı’nın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ise “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 2012/1 sayılı Tebliğ”de açıklanmıştır.

Nihayetinde, indirimli kurumlar vergisi uygulamasını düzenleyen KVK 32/A maddesi, 6322 ve 6745 sayılı Kanunlar ile yapılan değişiklikler ile son halini almıştır.

İndirimli kurumlar vergisi uygulaması yatırımcılar açısından miktarsal olarak en cazip destek olmakla beraber aynı zamanda uygulamada en çok sorun yaratan ve tereddüde düşülen teşvik unsurudur. Bu sorunların ve tereddütlerin temelinde ise yasa ve ikincil mevzuatta konuların tam olarak açıklığa kavuşturulmamış olması yatmaktadır. Bu tereddütlü hususların bazıları zaman içinde açıklığa kavuşturulmuş (ya da verilen görüşler doğrultusunda çözüldüğü varsayılmış) olsa da bazı sorunlar hâlihazırda devam etmektedir. En son yayımlanan 10 seri numaralı Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde yapılan açıklamalar ise daha önce çeşitli tarihlerde verilen muktezalarda belirtilen görüşlerin tekrarından öteye çok fazla geçememiş olmakla birlikte, tüm mükellefleri kapsamı açısından önemli bir gelişmedir.

“İndirimli Kurumlar Vergisi Rehberi” mizde, yatırımcılar açısından büyük önem taşıyan indirimli kurumlar vergisi uygulaması ile ilgili analizler ve uygulamada karşılaşılan sorunlar, idare tarafından verilen görüşler ile birlikte ele alınmış ve konular ile ilgili açıklamalarımız bu doğrultuda yapılmıştır. Muktezalarda belirtilen açıklamalar dışında, kendi kanaatimiz olarak ortaya koyulan görüşlerin hiçbir bağlayıcılığı olmadığını ve bu konularda mutlak suretle İdarenin görüşünün alınması gerektiğini hatırlatmak isteriz.

1

Mevzuat ve tanımlar

a. Tanımlar

Yatırıma katkı oranı ve tutarı:

Yatırıma katkı tutarı, indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların Devletçe karşılanacak tutarını, bu tutarın yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak oran ise yatırıma katkı oranını ifade etmekte ve Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir.

Yatırım teşvik belgesi:

Yatırımın karakteristik değerlerini ihtiva eden, yatırımın bu değerler ve tespit edilen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi halinde üzerinde kayıtlı destek unsurlarından istifade olanağı sağlayan bir belge olup 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın amaçlarına uygun olarak gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenir.

Komple yeni yatırım:

Mal ve hizmet üretimine yönelik olarak ana makine ve teçhizat ile yardımcı tesisleri içeren, gerektiğinde arazi-arsa ve bina-inşaat harcamalarını da ihtiva eden, yatırımın yapılacağı yerde aynı üretim konusunda mevcut tesisi veya mevcut tesisi ile altyapı bütünlüğü bulunmayan yatırımlardır.

Entegrasyon yatırımı:

Mal ve hizmet üreten tesislerin mevcut üretim hatlarında elde edilen nihai ürüne bütünleyici nitelikte ara malı verecek ve/veya üretilmekte olan nihai ürünü ara malı olarak kullanabilecek şekilde, mevcut tesise ileri ve/veya geriye doğru entegre olan, yatırımın konusu ve projenin özelliği dikkate alınarak kaideten aynı il sınırları içinde veya aynı yerde ve aynı tesis bünyesinde olan yatırımlardır.

Modernizasyon yatırımı:

Mevcut tesislerin üretim hatlarında teknik ve/veya ekonomik ömrünü tamamlamış makine ve teçhizata uygun parçaların eklenmesini veya mevcut makine ve teçhizatın yenileri ile değiştirilmesini, tesiste eksik kalmış bölümlerin tamamlanmasını, nihai ürünün doğrudan kalitesinin yükseltilmesini veya modelinin değiştirilmesini içeren yatırımlardır.

Tevsi yatırım:

Mevcut bir yatırıma, üretim hattı veya makine ve teçhizat ilavesiyle kapasitenin artırılmasına yönelik olan ve mevcut tesis ile alt yapı müşterekliği oluşturarak bir bütün teşkil eden yatırımlardır.

Ürün çeşitlendirme yatırımı:

Mevcut tesisler ile altyapı müşterekliği olan, aynı işletmede mevcut makine ve teçhizata yapılacak ilave yatırımla farklı bir nihai ürün elde edilmesine yönelik yatırımlardır.

b. İndirimli kurumlar vergisi uygulamasına ilişkin Kanun metni ve diğer mevzuat

Kurumlar Vergisi Kanunu:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesinde,

“(1) Finans ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar, iş ortaklıkları, taahhüt işleri, 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Kanun ile 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Kanun kapsamında yapılan yatırımlar ile rödovans sözleşmelerine bağlı olarak yapılan yatırımlar hariç olmak üzere, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen ve Ekonomi Bakanlığı tarafından teşvik belgesine bağlanan yatırımlardan elde edilen kazançlar, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan hesap döneminden itibaren yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli oranlar üzerinden kurumlar vergisine tabi tutulur.

(2) Bu maddenin uygulamasında yatırıma katkı tutarı, indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların Devletçe karşılanacak tutarını, bu tutarın yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak oran ise yatırıma katkı oranını ifade eder. Yatırımın tamamlanması şartıyla, indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle yararlanan kısmı hariç olmak üzere kalan yatırıma katkı tutarı, yatırımın tamamlandığı hesap dönemini izleyen yıllarda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır. Bakanlar Kurulu;

...

b) Her bir il grubu, stratejik yatırımlar veya (a) bendinde belirtilen yerler için yatırıma katkı oranını %55'i, yatırım tutarı 50 milyon Türk Lirasını aşan büyük ölçekli yatırımlarda ise %65'i geçmemek üzere belirlemeye, kurumlar vergisi oranını %90'a kadar indirimli uygulamaya,

c) Yatırıma başlanan tarihten itibaren bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarına mahsuben, toplam yatırıma katkı tutarının %50'sini ve gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını geçmemek üzere; yatırım döneminde kurumun diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlarına indirimli kurumlar vergisi oranı uygulamak suretiyle yatırıma katkı tutarını kısmen kullandırmaya, bu oranı her bir il grubu, bölgesel, büyük ölçekli, stratejik ve öncelikli yatırımlar ile konusu, sektörü ve niteliği itibarıyla proje bazında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için sıfıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya,

...

yetkilidir.

(4) Tevsi yatırımlarda, elde edilen kazancın işletme bütünlüğü çerçevesinde ayrı hesaplarda izlenmek suretiyle tespit edilebilmesi halinde, indirimli oran bu kazançta uygulanır. Kazancın ayrı bir şekilde tespit edilememesi halinde ise indirimli oran uygulanacak kazanç, yapılan tevsi yatırım tutarının, dönem sonunda kurumun aktifine kayıtlı bulunan toplam sabit kıymet tutarına (devam eden yatırımlara ait tutarlar da dahil) oranlanması suretiyle belirlenir. Bu hesaplama sırasında işletme aktifinde yer alan sabit kıymetlerin kayıtlı değeri, yeniden değerlendirilmiş tutarları ile dikkate alınır. İndirimli oran uygulamasına yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçtiği geçici vergi döneminde başlanır.

...

(6) Yatırımın faaliyete geçmesinden önce devri halinde, devralan kurum, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla indirimli vergi oranından yararlanır. Yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanmadan önce indirimli kurumlar vergisi uygulanan hallerde, yatırımın tamamlanıp işletilmeye geçilmemesi durumunda ikinci fıkranın (c) bendi uyarınca indirimli vergi oranı uygulanması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, vergi ziyası cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte tahsil edilir.

...”

hükmüne yer verilmiştir.

15.06.2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı:

İlgili Bakanlar Kurulu Kararı'nın 15. maddesinde yer verilen hüküm ve ifadelere aşağıda yer verilmektedir.

“(1) Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında gerçekleştirilecek yatırımlarda, 5520 sayılı Kanun'un 32/A maddesi çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi, öngörülen yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar aşağıda belirtilen oranlarda indirimli olarak uygulanır.

Bölgeler	Bölgesel Teşvik Uygulamaları	
	Yatırıma katkı oranı (%)	Kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirim oranı (%)
1	15	50
2	20	55
3	25	60
4	30	70
5	40	80
6	50	90

(3) Stratejik yatırımlar için tüm bölgelerde uygulanacak vergi indirimi oranı yüzde doksan ve yatırıma katkı oranı yüzde ellidir.

(4) Bu maddenin uygulamasında yatırıma katkı tutarı, indirimli gelir veya kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların Devletçe karşılanacak tutarını, bu tutarın yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak oran ise yatırıma katkı oranını ifade eder.

(5) Bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarına mahsuben, gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını aşmamak ve toplam yatırıma katkı tutarının yüzde seksenini geçmemek üzere yatırım döneminde yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlarına indirimli gelir veya kurumlar vergisi uygulanabilir.

(6) Arazi, arsa, royalti, yedek parça ve amortismanla tâbi olmayan diğer harcamalar ile 5520 sayılı Kanun gereği finans ve sigortacılık konularında faaliyet gösteren kurumlar, iş ortaklıkları, 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar ve rödovans sözleşmesine bağlı olarak yapılan yatırımlar vergi indirimi desteğinden yararlanamaz.

(7) İndirimli oranlar stopaj suretiyle yapılan vergilendirmede uygulanmaz.

İlgili Bakanlar Kurulu Kararı'na eklenen ve en son 21.08.2020 tarihinde yapılan değişiklikle son halini alan Geçici Madde 8'de yer verilen hüküm ve ifadelere aşağıda yer verilmektedir.

“(1) Bu Karar ve daha önceki kararlara istinaden imalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında,

a) 1/1/2017 ile 31.12.2021 tarihleri arasında gerçekleştirilecek bina-inşaat harcamalarında KDV iadesi,

b) 1/1/2017 ile 31.12.2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek bölgesel ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi desteğinde uygulanacak yatırıma katkı oranları her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirimi tüm bölgelerde yüzde yüz oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde ettiği kazançlarına uygulanacak oranı yüzde yüz olmak üzere,

teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın uygulanır.”

2

Komple yeni yatırım/ Tevsi yatırım kavramı

a. Kazanç tespiti ve indirimli kurumlar vergisi uygulaması açısından farklılık

Komple yeni yatırım ve tevsi yatırım (tevsi, entegrasyon, modernizasyon, ürün çeşitlendirme) ifadeleri 2012/1 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ"de tanımlanmış olup bu tanımlara rehberimizin "1.a. Tanımlar" başlıklı bölümünde yer verilmiştir.

Bir yatırımın komple yeni yatırım veya tevsi yatırım olarak nitelendirilmesi indirimli kurumlar vergisi uygulaması açısından önem arz etmektedir. Zira, komple yeni yatırımlarda, yatırımdan elde edilen kazancın ayrı bir şekilde kayıtlarda tespit edilmesi zorunlu olmakla birlikte, tevsi yatırımlarda kazancın tespit edilemediği durumlarda alternatif bir oranlama yöntemi kullanılabilir. Kazancın ayrı bir şekilde tespit edilememesi halinde indirimli oran uygulanacak kazanç, yapılan yatırım tutarının, dönem sonunda kurumun aktifine kayıtlı bulunan toplam sabit kıymet tutarına (devam eden yatırımlara ait tutarlar da dahil) oranlanması suretiyle belirlenir. Ancak bu oranlama şeklinde belirlenen alternatif yöntemin kullanılması bir seçimlik hak olarak görülmemelidir. Bu yöntemin kullanılabilmesi için tevsi yatırımdan elde edilen kazancın tespitinin mümkün olmaması gerekmektedir. (24/02/2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-KVK 32/A-738 sayılı mukteza)

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen çeşitli muktezalarda; Hazine Müsteşarlığı/Ekonomi Bakanlığı

tarafından yatırım teşvik belgesine bağlanan modernizasyon yatırımlarının da tevsi yatırımlara benzer özellikler taşıdığı ifade edilmiştir. (24/02/2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-KVK 32/A-738 sayılı mukteza)

İndirimli kurumlar vergisi uygulamasını düzenleyen Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesinde komple yeni yatırım ve tevsi yatırım cinslerinden bahsedilmekle birlikte diğer yatırım cinslerinden (modernizasyon, entegrasyon, ürün çeşitlendirme) bahsedilmemiştir. Bu kapsamda kazanç tespiti açısından modernizasyon, ürün çeşitlendirme ve entegrasyon yatırımlarının da "tevsi yatırım" olarak kabul edilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

b. Yatırım şekli açısından farklılık

2012/1 sayılı Tebliğ'in 9'uncu maddesinde yapılan açıklamalara göre, komple yeni, tevsi, modernizasyon ve ürün çeşitlendirme cinslerindeki yatırımların, aynı işletmede veya aynı organize sanayi bölgesinde olması gerekir.

Entegrasyon yatırımlarının ise yatırımın konusu ve projenin özelliği dikkate alınarak kaideten aynı il sınırları içinde veya aynı yerde ve aynı tesis bünyesinde olması aranmaktadır.

Hazır giyim yatırımlarında, mevcut tesislerde makine ve teçhizat ilavesi nedeniyle kapasite artışının yüzde yüzü geçmesi halinde bu yatırımlar komple yeni yatırım olarak değerlendirilir.

3

İndirimli kurumlar vergisi uygulamasında "Kazanç" unsuru

a. Yatırımdan elde edilen "Kazanç" ifadesi

Komple yeni yatırım veya tevsî yatırım kapsamında elde edilen ve indirimli kurumlar vergisinin uygulanacağı "kazanç" ifadesinden ne anlaşılması gerektiği söz konusu Kanun maddesi ve ilgili mevzuatta tam olarak açıklanmamaktadır.

1 seri numaralı Muhasebe Uygulamaları Genel Tebliği'nde gelir tablosunu oluşturan kazanç grupları aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

- ▶ Brüt Satışlar
- ▶ Net Satışlar
- ▶ Brüt Satış Kârı veya Zararı
- ▶ Faaliyet Kârı veya Zararı
- ▶ Olağan Kâr veya Zarar
- ▶ Dönem Kârı veya Zararı

İndirimli kurumlar vergisi uygulanacak yatırım kazancının; yukarıda belirtilen kazanç gruplarından hangisine kadar ayrıştırılması gerektiği konusunda mevzuatta açıklık yoktur. Konu Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilmiş olan çeşitli muktezalar ile açıklanmaya çalışılmıştır.

Söz konusu muktezalarda; yatırımdan elde edilen "kazanç" ifadesinden ticari bilanço kârının anlaşılması gerektiği belirtilmiştir. (28/11/2012 tarih ve GİB.4.16.16.01-125(ÖZG-12/26)-419 sayılı mukteza)

b. Vergi Usul Kanunu'na uygun olmayan karşılıkların kazanç tespitinde dikkate alınması

Maliye Bakanlığı tarafından verilen 28/11/2012 tarih ve GİB.4.16.16.01-125(ÖZG-12/26)-419 sayılı muktezada; ticari bilanço kârının hesaplanmasında, Vergi Usul Kanunu'na uygun olmayan veya firmaların iç/uluslararası muhasebe standartlarına göre hesaplayarak kayıt altına aldığı gelir ve gider karşılıklarının yatırım kazancının tespitinde dikkate alınmaması gerektiği belirtilmiştir.

Bu nedenle yatırıma ilişkin ticari bilanço kârının tespitinde bu tür karşılıklar ile gelir ve gider tahakkuklarının elimine edilerek kazanç tespitinin yapılması gerekmektedir.

c. "Kazanç" unsurunun tespitinde müşterek genel giderler ile diğer faaliyet gelir ve giderlerin tespiti

Yatırımlardan elde edilen ürünlerin satışlarından elde edilen hasılat ile bu ürünlerin üretim maliyetlerinin farkının (Brüt Satış Kârı) tespiti mümkün olmakla birlikte, yatırımdan elde edilen ticari bilanço kârının nasıl hesaplanacağı konusu ayrı bir soru işaretidir.

Brüt satış kârından, net kâra geçebilmek için yatırım bazında birebir takibi mümkün olmayan müşterek genel giderler ile diğer faaliyetlerden doğan gelir ve giderlerin de yatırımlara isabet eden kısmının dikkate alınması gerekeceği şüphesizdir. Ancak müşterek genel giderler ile diğer faaliyetlerden doğan gelir ve giderlerin ne kadarlık kısmının yatırım ile ilgili olduğunun doğrudan tespit edilememesi durumunda bu dağıtım işleminin hangi objektif dağıtım anahtarlarına göre yapılacağına ilişkin mevzuatta herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen 28/11/2012 tarihli ve B.07.1.GİB.4.16.16.01-125(ÖZG-12/26)-419 sayılı muktezada; müşterek genel giderler ile diğer faaliyet gelir ve giderlerinden ne kadarının tevsii yatırım ile ilgili olduğunun bilinmemesi durumunda; söz konusu gelir ve giderlerin aşağıdaki formüllere göre ayrıştırılabileceği belirtilmiştir.

Yatırıma isabet eden müşterek giderler tutarı

Yatırımdan elde edilen ürünlerin
satış maliyeti

----- x Müşterek giderler
Toplam satış maliyeti

Yatırıma isabet eden müşterek gelirler tutarı

Yatırımdan elde edilen hasılat

----- x Müşterek gelirler
Toplam hasılat

d. Mali kârın ticari kârdan düşük olması durumu

10 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde ilgili dönem kurumlar vergisi matrahının, 2009/15199 sayılı ve 2012/3305 sayılı Karar'a göre düzenlenmiş birden fazla yatırım teşvik belgesi kapsamındaki yatırımlardan bu hesap dönemi içinde elde edilen toplam kazançtan (ticari kazançtan) düşük olması halinde, her bir belge kapsamında ayrı ayrı elde edilen kazancın bu yatırımlardan elde edilen toplam kazanç oranının kurumlar vergisi matrahına

uygulanması suretiyle, bu teşvik belgelerinde yer alan vergi indirim oranlarına göre indirimli kurumlar vergisi uygulanabileceği belirtilmiştir.

Bu açıklama ile indirim ve istisnalar nedeniyle mali kârın ticari kârdan daha düşük olması durumunda uygulamanın nasıl yapılması gerektiğine açıklık getirilmiştir.

Tebliğ'de yapılan açıklamalar kapsamında konuyu aşağıdaki örnekler ile açıklamak mümkündür.

Örnek 1:

Ticari Kâr	: 1000
2009/15199	: 250
2012/3305	: 450
Diğer	: 300
Mali Kâr	: 600

Bu durumda mali kâr (600 TL), ticari kârın toplamından (1.000 TL) ve yatırımlardan elde edilen toplam kazançtan (250+450 = 700 TL) düşüktür. Tebliğe göre böyle bir durumda mali kâr, 250/700 ve 450/700 oranlarına göre ayrıştırılacak ve bulunan matrahlar ilgili yatırım için öngörülen indirimli vergi oranları uygulanacaktır.

Tebliğ kapsamında diğer örnekte de aşağıdaki şekilde hesaplama yapılması gerekeceği kanaatindeyiz.

Örnek 2:

Ticari Kâr	: 1000
2009/15199	: 250
2012/3305	: 450
Diğer	: 300
Mali Kâr	: 800

Bu durumda, teşvik belgeli yatırımlardan elde edilen ticari bilanço kârı toplamı (700), mali kâr tutarından (800) daha düşük olduğundan, sırasıyla 250 ve 450 birimlik kazançlara ait oldukları belgedeki indirimli vergi oranları; kalan 100 birimlik kazançta ise standart KV oranının uygulanması gerekeceği kanaatindeyiz. (Her iki belgenin de işletme döneminde olduğu varsayılmıştır.)

4

Tevesi yatırımlarda indirimli kurumlar vergisi uygulaması

a. Tevesi yatırımda “Kazancın tespit edilebilmesi” kavramı

Yukarıda yer verildiği üzere; ilgili Kanun maddesinde tevesi yatırımlarda, elde edilen kazancın işletme bütünlüğü çerçevesinde “ayrı hesaplarda izlenmek suretiyle” tespit edilebilmesi halinde indirimli oranın bu kazanca uygulanacağı; kazancın “ayrı bir şekilde” tespit edilememesi halinde ise oranlama yoluyla bulunacak kazanca indirimli oranın uygulanacağı belirtilmiştir. Konuya ilişkin tereddüt edilen hususlar ise;

- ▶ Tevesi yatırım kapsamında kazancın ayrı olarak nasıl tespit edilebileceği,
- ▶ Yatırımlardan elde edilen kazancın toplam kazanç içerisinde ayrı bir şekilde tespitinin mümkün olmaması kıstasının ne olacağı ve
- ▶ Kazancın ayrı hesaplarda izlenmesinin ne anlama geldiğidir.

Uygulamada firmalar tarafından karşılaşılan en büyük sorunlar; eski yatırım ile birlikte faaliyet gösteren yeni tevesi yatırım kapsamında elde edilen kazancın teknik olarak ayrı bir şekilde tespit edilememesi, kullanılan üretim, operasyonel ve muhasebesel sistemlerin bu tespite olanak vermemesi veya kazancın ayrı bir şekilde nasıl tespit edileceğine dair bir belirleme bulunmamasıdır.

Söz konusu belirsizlik nedeniyle yatırımcılar, tevesi yatırım kapsamında indirimli kurumlar vergisi uygulanacak kazancın tespitinde, “yapılan tevesi yatırım tutarının, dönem sonunda kurum aktifine kayıtlı bulunan toplam sabit kıymet yatırım tutarına (devam eden yatırımlara ait tutarlar dahil) oranlanması” yöntemini kullanmaktadır. Ancak oranlama yöntemine göre bulunan indirimli kurumlar vergisi matrahı, yapılan yatırımlardan elde edilen fiili kazancı tam olarak yansıtmaması ya da yüksek sabit kıymet tutarı olması sebebiyle oranın çok küçük çıkması nedenleriyle dezavantaj yaratmaktadır.

Vergi idaresinin görüşüne göre; tevesi yatırımlardan elde edilen ürünlerin satışından elde edilen brüt satış kârının tespit edilebilmesi halinde, yatırımdan elde edilen kazancın tespit edilebildiği kabul edilmektedir. Böyle bir durumda yukarıda belirtildiği şekilde genel giderler ile diğer gelir ve giderlerden belirlenen şekilde yatırıma isabet eden kısımların hesaplanması suretiyle yatırımdan elde edilen ticari bilanço kârı hesaplanabilecektir.

Ancak brüt satış kârının ne kadarının tevesi yatırıma ait olacağına tespiti ise ayrıca hesaplanması gereken önemli bir konudur. Çünkü tevesi yatırım sonucunda üretilen üründen elde edilen kazancın tamamının o tevesi yatırımdan elde edildiğini düşünmek yanlış ve eleştiriye açık bir uygulama olacaktır. İlgili ürünün üretiminde daha

önce işletmede bulunan makine ve teçhizatın da katkısı bulunmaktadır. İdarenin bu konuya rehberimizin "7.a. Bir Yatırımın Başka Bir Yatırımın Parçası Haline Gelmesi" bölümünde yer verdiğimiz şekilde belirtilen açıklamaları ile ışık tuttuğunu görüyoruz. **(Bakınız 7.a.)**

İlgili bölümdeki mukteza ile yapılan açıklamalar dikkate alındığında, bir üretim tesisinde aynı zamanda başka teşvik belgesine dayanan, teşvik belgeli olmayan veya katkı tutarları tüketilmiş teşvik belgeli başka sabit kıymetlerin de kullanılması durumunda, bu sabit kıymetlere isabet eden yatırım kazancının ayrıştırılması gerekmektedir. Ayrıştırma ise sabit kıymetlerin tesisteki toplam sabit kıymetlere olan oranına göre yapılabilecektir.

b. Tevsi yatırımda "Kazancın ayrı hesaplarda takip edilmesi" kavramı

Yatırımdan elde edilen kazançların kayıtlarda ayrı şekilde takip edilmesi ile ilgili Maliye Bakanlığı tarafından verilen 28.11.2012 tarih ve GİB.4.16.16.01-125(ÖZG-12/26)-419 sayılı muktezada yapılan açıklamalar dikkate alındığında uygulama aşağıdaki gibi gerçekleşecektir.

- 1- Tevsi yatırım sonunda üretilen ürünlerin satışından ortaya çıkan brüt satış kârının hesaplanması ve eş zamanlı olarak kayıtlarda ayrıca takip edilmesi gerekmektedir.
- 2- Müşterek genel giderler ile diğer faaliyet gelir ve giderlerinden verilecek payların hesaplanarak geçici vergilendirme dönem sonları itibarıyla kayıtlarda ayrıca gösterilmesi gerekmektedir.

c. Tevsi yatırımlardan elde edilen kazancın ayrı tespit edilememesi ve oranlama yöntemi kullanılması durumunda dikkate alınacak sabit kıymetlerin değerinin bulunması

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A. maddesi uyarınca, tevsi yatırımdan elde edilen kazancın ayrı olarak tespit edilemediği durumda; tevsi yatırım tutarının, dönem sonunda kurumun aktifine kayıtlı bulunan toplam sabit kıymet tutarına oranlanması ve dönem kazancının bu orana isabet eden kısmının tevsi yatırımdan elde edilen kazanç olarak dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan düzenlemeyi formüle edecek olursak;

İndirimli oran uygulanacak tevsi yatırıma isabet eden kazanç tutarı

Tevsi yatırım

----- x Toplam kazanç
Dönem sonu toplam sabit kıymet tutarı
(tevsi yatırım tutarı dahil)

Oranlama yöntemi sonucu bulunacak indirimli kurumlar vergisi uygulanabilecek kazanç tutarının tespiti, yatırıma sağlanan katkı tutarının geri alınma süresini etkilediğinden yatırımcılar açısından önem teşkil etmektedir. Formülün payında yer alan "yapılan tevsi yatırım tutarı" kavramı, indirimli kurumlar vergisi açısından yatırım harcaması kabul edilen, teşvik belgesi kapsamında yapılan harcama tutarını ifade edeceğinden tespiti mümkün ve kolay olacaktır. Ancak formülün paydasında yer alan "toplam sabit kıymet tutarı" ne kadar yüksek olursa katsayı oranı o ölçüde azalacağından indirimli kurumlar vergisi uygulanacak kazanç ise aynı ölçüde düşük bir tutar olarak hesaplanacak ve bu da yatırımcı aleyhine bir durum oluşmasına yol açacaktır.

Dolayısıyla, tevsi yatırımlardan elde edilen kazancın Kanun maddesinde açıklanan oranlama yöntemiyle hesaplanmasında başlıca iki husus önem arz etmektedir:

- 1- İşletme aktifinde kayıtlı olan sabit kıymetlerin kapsamının ne olduğu ve kapsama dahil edilecek kıymetlerin birikmiş amortisman öncesi brüt tutarının mı yoksa net defter değerinin mi hesaplamada dikkate alınması gerektiği,
- 2- Bu kıymetlerin yeniden değerlendirilmiş tutarlarından ne anlaşılması gerektiği.

8 Ağustos 2016 tarihinde yayımlanan 10 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile konuya açıklık getirilmiş olup sabit kıymetlerin kapsamının, Vergi Usul Kanunu'nun 313. maddesi uyarınca amortisman mevzuunu oluşturan iktisadi kıymetler olduğu belirtilmiş, oranlamada toplam sabit kıymet tutarı olarak üretimde kullanılсын kullanılmasının tüm amortismanına tabi sabit kıymetlerin birikmiş amortismanları düşülmeden önceki brüt tutarlarının dikkate alınacağı belirtilmiştir.

d. Tevsi yatırımlardan elde edilen kazancın ayrı tespit edilememesi ve oranlama yöntemi kullanılması durumunda dikkate alınacak aktifte bulunan sabit kıymetlerin yeniden değerlendirilmiş tutarı

10 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde, KVK 32/A maddesinde hüküm altına alınan; "...Bu hesaplama sırasında işletme aktifinde yer alan sabit kıymetlerin kayıtlı değeri, yeniden değerlendirilmiş tutarları ile dikkate alınır...." ifadesinden sabit kıymetlerin gerekli şartların oluşması halinde yapılan enflasyon düzeltmesi sonucu oluşan yeniden değerlendirilmiş değerinin dikkate alınması gerekmekte olup, gerekli şartların oluşması halinde yapılacak enflasyon düzeltmesi dışında başkaca bir değerlendirme yapılmayacağı ifade edilmiştir.

5

Yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulaması

İndirimli kurumlar vergisi uygulaması ilk uygulanmaya başlandığında yatırımcıların en büyük dezavantajı indirimli kurumlar vergisinin sadece yatırımdan elde edilen kazançta uygulanabilmesiydi. Diğer bir ifadeyle, yatırım işletilmeye başlanmadan ve yatırımdan herhangi bir kazanç elde edilmeden bu teşvikten yararlanılması mümkün bulunmamaktaydı.

6322 sayılı Kanun'un 39. maddesiyle KVK'nın 32/A maddesinin ikinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere eklenen (c) bendinde,

"c) Yatırıma başlanan tarihten itibaren bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarına mahsuben, toplam yatırıma katkı tutarının %50'sini ve gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını geçmemek üzere; yatırım döneminde kurumun diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlarına indirimli kurumlar vergisi oranı uygulatmak suretiyle yatırıma katkı tutarını kısmen kullandırmaya, bu oranı her

bir il grubu, bölgesel, büyük ölçekli, stratejik ve öncelikli yatırımlar ile konusu, sektörü ve niteliği itibarıyla proje bazında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için sıfıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir"

...

hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, 2012/3305 Sayılı Kararın 15 inci maddesinin 5 inci bendinde aşağıdaki açıklamaya yer verilmiştir.

"Bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarına mahsuben, gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını aşmamak ve toplam yatırıma katkı tutarının yüzde seksenini geçmemek üzere yatırım döneminde yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlarına indirimli gelir veya kurumlar vergisi uygulanabilir."

Bu yeni düzenlemeyle birlikte yatırımcıların işletme döneminden önce de indirimli kurumlar vergisinden yararlanabilmeleri mümkün hale gelmiş, aynı zamanda yatırımcılara teşvik belgesi kapsamındaki yatırımları dışındaki faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarına da yatırım döneminde indirimli oran uygulanması olanağı tanınmıştır.

a. Uygulamanın şartları

Söz konusu uygulamanın yapılabilmesi için;

- Yatırıma başlanmış olması
- Kullanılan katkı tutarının, toplam katkı tutarının ilgili yatırım için belirlenmiş olan oranını geçmemesi
- Kullanılan katkı tutarının, uygulamanın yapıldığı dönem itibarıyla yapılan yatırım harcaması tutarını geçmemesi
- Uygulamanın yapıldığı dönemin yatırım dönemi olması

gerekmektedir.

Buna göre, yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançta indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle kullanılacak yatırıma katkı tutarı; toplam sabit yatırım tutarı ile yatırıma katkı oranının çarpılması suretiyle bulunacak toplam yatırıma katkı tutarının %80'nini (2012/3305 Sayılı Kararın Geçici Madde 8 hükmü saklıdır.) ifade etmektedir. Bu rakam, ilgili dönem itibarıyla gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını geçemeyecektir. Öte yandan, toplam yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılamayan kısmı, hak kazanılan yatırıma katkı tutarını aşmamak üzere, bu yatırımın işletilmesinden elde edilecek kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle kullanılabilir.

b. Diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç ifadesi

Mükelleflerin gerek 2009/15199 sayılı, gerekse 2012/3305 sayılı Karar'a göre düzenlenmiş yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımlarının işletilmesinden elde edilen kazançları dışında kalan tüm kazançları "diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç" olarak dikkate alınacaktır. Ancak, söz konusu kararlara göre yapılan yatırımlardan elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanması nedeniyle, hak kazanılan tüm katkı tutarlarının kullanılmasından sonra bu yatırımlardan elde edilen kazançlar da diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç olarak dikkate alınabilecektir.

Buna göre, örneğin 2012/3305 sayılı Karar'a ilişkin bir teşvik belgeli yatırımın yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen gelirlere indirimli kurumlar vergisi

uygulanmasında gerek bu Karar'a gerekse de 2009/15199 sayılı Karar'a istinaden yapılan yatırımlardan elde edilen kazançlar diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç sayılmayacak, bunun dışındaki tüm kazançlar bu kapsama dahil olacaktır.

c. Yatırım döneminin başlangıcı ve bitişi

10 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yer verilen açıklamalarda, "yatırım dönemi"nin, yatırım teşvik belgesi kapsamındaki yatırıma fiilen başlanılan tarihi içeren geçici vergilendirme döneminin başından tamamlama vizesi yapılması amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na müracaat tarihini içeren geçici vergilendirme döneminin son gününe kadar olan süre olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, yatırımın fiilen tamamlandığı tarihin, tamamlama vizesinin yapılmasına ilişkin olarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na müracaat tarihinden önceki bir geçici vergilendirme dönemine isabet etmesi halinde ise yatırımın fiilen tamamlandığı tarihi içeren geçici vergilendirme döneminin son gününün yatırım döneminin sona erdiği tarih olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için bir örnek üzerinden gitmek uygun olacaktır. Örneğin mükellef 20.02.2017 tarihinde teşvik belgesi için müracaat etmiş ve fiili yatırım harcamaları Ağustos 2017 tarihinde başlamıştır. Yatırım teşvik belgesinde bitiş tarihi 10.02.2018 olarak belirtilmiş ve bu tarihte tamamlama vizesi için başvuru yapılmıştır. Örnekte, bu tarihten önce yatırımın fiilen sona ermediği varsayılmıştır.

Buna göre söz konusu örnekte yatırımın başladığı kabul edilecek dönem, teşvik belgesi müracaatının gerçekleştiği 20.02.2017 tarihinin içinde bulunduğu geçici vergi dönemi olan 1 Ocak 2017 - 31 Mart 2017 dönemi olacaktır. Bir başka deyişle, diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulaması 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren başlayacak olup, bu tarihten itibaren diğer faaliyet kazançlarına uygulanabilecektir.

Diğer taraftan örnekte, yatırımın tamamlama vizesi için bakanlığa 10 Şubat 2018 tarihinde müracaat edildiği belirtilmiş olup, yatırım döneminin sona erdiği dönem, bu tarihin içinde bulunduğu 1 Ocak 2018 - 31 Mart 2018 geçici vergi dönemi olmaktadır. Buna göre bu geçici vergi döneminin son gününe kadar diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli vergi uygulanması mümkün olacaktır.

Sonuç olarak Tebliğ'deki açıklamalar kapsamında yukarıdaki örneğe göre yatırım dönemi 1 Ocak 2017 - 31 Mart 2018 dönemi olacaktır.

d. Yatırım döneminde olup kısmen işletmeye geçilmesi durumunda uygulama

2012/3305 sayılı BKK çerçevesinde alınan teşvik belgesine istinaden yapılan yatırımlarda, 01.01.2013 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere; toplam yatırıma katkı tutarının belli bir yüzdesini ve gerçekleştirilen yatırım harcama tutarını geçmemek üzere yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara da indirimli kurumlar vergisi uygulanması olanağı bulunmaktadır. Bu sayede, yatırım yapan mükelleflere daha yatırım döneminden itibaren uygulamadan yararlanma olanağı tanınarak, bu kurumlarda oluşan finansman yükünün hafifletilmesi amaçlanmıştır.

Yatırım döneminde kısmen işletmeye geçilmesi durumunda, yatırımdan elde edilen kazançta indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle kullanılabilir katkı tutarının toplamı, ilgili dönemde yapılan yatırım harcaması ile yatırıma katkı oranının çarpılması suretiyle bulunan tutarı aşamayacaktır. Söz konusu yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle faydalanılabilecek katkı tutarı ise yapılan harcama tutarını geçemeyecektir.

10 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yapılan açıklamalar kapsamında, mükellefe, yatırım döneminde diğer faaliyetlerinden elde edilen kazançlar yanında aynı zamanda kısmen işletmeye geçmesi ile elde edeceği yatırım kazançlarına da indirimli kurumlar vergisi uygulama olanağı sağlanmaktadır.

e. Birden fazla teşvik belgesine bağlı yatırım yapılması durumunda, yatırım döneminde kullanılacak katkı tutarının tespiti

2012/3305 sayılı BKK çerçevesinde alınan teşvik belgesine istinaden yapılan yatırımlarda, yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulaması, aynı Karar kapsamında birden fazla teşvik belgeli yatırımları olan mükellefler için, her iki teşvik belgesinin de yatırım döneminin çakışması durumunda, söz konusu diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle harcanacak olan katkı tutarı açısından hangi teşvik belgesine öncelik verileceği tereddüt konusuydu.

10 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile konuya ilişkin açıklamalar getirilmiştir. Bu kapsamda, mükelleflerin 2012/3305 sayılı Karar'a göre düzenlenmiş birden fazla teşvik belgesinin bulunması ve yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazancın yetersiz olması durumunda, hangi teşvik belgesine öncelik verileceği mükellefler tarafından serbestçe belirlenebilecektir.

Dolayısıyla, diğer faaliyetlerden elde edilen kazançta yatırım döneminde uygulanacak indirimli kurumlar vergisi uygulaması ile kullanılabilir katkı tutarının hangi teşvik belgesinden kullanılmaya başlanacağı konusunda mükellefler serbestçe karar verebilecektir.

f. Yatırımın faaliyete geçmemesi durumunda, yatırım döneminde faydalanılan indirimli kurumlar vergisi

Kanun maddesinde, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanmadan önce indirimli kurumlar vergisi uygulanan hallerde, yatırımın tamamlanıp işletilmeye geçilmemesi durumunda ikinci fıkranın (c) bendi uyarınca indirimli vergi oranı uygulanması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergilerin, vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte tahsil edileceği belirtilmiştir.

Buna göre yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara, belirlenen şartlar dahilinde indirimli kurumlar vergisi uygulanmış olmasına rağmen yatırımın tamamlanıp işletmeye geçilmemesi durumunda, tahakkuk etmemiş vergiler için sadece vergi aslı ve gecikme faizi uygulanacak; vergi ziyayı cezası uygulanmayacaktır.

g. Diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlarda indirimli kurumlar vergisi uygulamasında dikkate alınması gereken yatırıma katkı oranı

5 Ekim 2016 tarih ve 2016/9139 sayılı BKK ile 2012/3305 sayılı Karar'da yapılan değişiklik ile bu Karar'a istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında, yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen gelirlere indirimli vergi uygulanması suretiyle kullanılabilir katkı tutarının sınırı, gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını aşmamak üzere, tüm bölgeler için toplam yatırıma katkı tutarının %80'i olacak şekilde belirlenmiştir. Öte yandan Bakanlar Kurulunu'na, söz konusu oranı %100'e kadar artırma yetkisi verilmiştir.

Değişiklik öncesinde yatırıma başlama tarihi ve bölge unsurlarına göre farklı oranlar uygulanmaktaydı.

h. 2017 ve 2022 yılları arası yapılan imalat sanayine yönelik yatırım harcamaları

22 Şubat 2017 tarih ve 2017/9917 Sayılı BKK ile 2012/3305 Sayılı Karara "Geçici Madde 8" olarak eklenen ve 21.08.2020 tarih ve 2846 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile son şeklini alan hükme göre; 2017 ve 2022 yılları arasında imalat sanayine yönelik olarak yapılacak yatırım harcamaları için bazı avantajlı uygulamalar getirilmiştir. Söz

konusu geçici maddede aşağıdaki hükme yer verilmiştir.

“(1) Bu Karar ve daha önceki kararlara istinaden imalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında;

a) 1/1/2017 ile 31/12/2021 tarihleri arasında gerçekleştirilecek bina-inşaat harcamalarında KDV iadesi,

b) 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için bölgesel ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi desteğinde uygulanacak yatırıma katkı oranları her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirimi tüm bölgelerde yüzde yüz oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde yatırımcının diğer faaliyetlerinden elde ettiği kazançlarına uygulanacak oranı yüzde yüz olmak üzere,

teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın uygulanır.”

Yukarıdaki geçici madde hükmüne göre; 1.1.2017-31.12.2022 tarihleri arasında imalat sanayiine yönelik olarak yapılacak yatırım harcamaları için geçerli olmak üzere indirimli kurumlar vergisi uygulamaları ile ilgili aşağıdaki uygulamalar geçerli hale gelmiştir.

- ▶ Bölgesel ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında vergi indirimi desteğinde uygulanacak yatırıma katkı oranları her bir bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle uygulanacaktır.
- ▶ 2017 ve 2022 yılları arasında yapılacak imalat sanayiine yönelik yatırım harcamaları nedeniyle hak edilecek olan katkı tutarları %100 vergi indirimi (indirimli vergi oranı %0) uygulanmak suretiyle kullanılabilir.
- ▶ Ayrıca bu katkı tutarlarının %100’ü yatırım döneminde diğer faaliyetlerden elde edilen kazançlara %0 indirimli vergi uygulanmak suretiyle kullanılabilir.

Örnek 3

ABC İmalat İşletmesinin yatırıma katkı oranı %40, vergi indirim oranı %80 olan teşvik belgesi kapsamında 2016 ve 2017 yılında yapmış olduğu yatırım harcamaları sırasıyla 1.000.000 TL ve 700.000 TL’dir. 2017 yılında halen yatırım döneminde olan firmanın diğer faaliyetlerden elde ettiği kazanç 2.500.000 TL’dir. Ayrıca 2016 yılında söz konusu işletme 300.000 TL katkı tutarını kullanmıştır. Söz konusu yatırım 31.12.2017 tarihinde tamamlanmıştır.

Buna göre öncelikle ABC’nin yatırım harcamaları nedeniyle hak kazandığı toplam katkı tutarları şöyle olacaktır.

2016 yılı harcaması ile ilgili katkı tutarı: $1.000.000 \times \% 40 = 400.000 \text{ TL}$

2017 yılı harcaması ile ilgili katkı tutarı: $700.000 \times \% 55(*) = 385.000 \text{ TL}$

(*) % 40 + % 15

ABC işletmesi 2017 yılında yapmış olduğu harcamalar nedeniyle 385.000 TL katkı tutarını kullanmaya hak kazanmış olup, bu katkı tutarının %100’ünü yeterli kazancı bulunması durumunda yatırım döneminde %0 vergi oranı uygulamak suretiyle kullanabilecektir. Buna göre; $385.000 / 0,20 = 1.925.000 \text{ TL}$ ’lik kazançta %0 vergi uygulamak suretiyle 385.000 TL katkı tutarı kullanılabilir. 2017 yılında diğer faaliyetlerden elde edilen kazanç tutarı 2.500.000 TL olduğundan, geriye kalan 575.000 TL ($=2.500.000-1.925.000$) kazanç ile ise 2016 yılından kalan kullanılmamış 100.000 TL ($= 400.000 - 300.000$) katkı tutarını kullanma hakkına sahip olacaktır.

100.000 TL katkı tutarını kullanabilmek için gerekli olan kazanç 625.000 TL ($=100.000/0,16$)’dir. Ancak firmanın 575.000 TL kalan kazancı bulunmaktadır. Bu nedenle firma kalan 575.000 TL kazancın tamamına %4 vergi oranı uygulayarak 92.000 TL ($= 575.000 \times \%16$) katkı tutarını kullanabilecektir.

6

Endeksleme uygulaması

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesine 6745 Sayılı Kanun ile eklenen hükme göre; yatırımın tamamlanması şartıyla, indirimli kurumlar vergisi uygulanmak suretiyle yararlanılan kısmı hariç olmak üzere kalan yatırıma katkı tutarı, yatırımın tamamlandığı hesap dönemini izleyen yıllarda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınabilecektir.

Bu düzenleme ile yatırımcının kazancının yeterli olmaması veya istisna, indirim gibi sair nedenlerle vergiye tabi gelirinin olmaması durumlarında kullanılmayan ve sonraki dönemlere devreden katkı tutarlarının enflasyon karşısında erimesi engellenmektedir. Ancak söz konusu endeksleme uygulaması yatırımın sona erdiği hesap dönemini izleyen hesap dönemlerinden itibaren uygulanabilecektir.

7

İndirimli kurumlar vergisi uygulaması ile ilgili önem arz eden diğer hususlar

a. Bir yatırımın başka bir yatırımın parçası haline gelmesi

Model değişikliği, modernizasyon, kapasite artırımı gibi nedenlerle tevsi yatırımlarda indirimli kurumlar vergisi uygulaması açısından en büyük sıkıntılardan biri de mevcut yatırım kapsamında hak edilen katkı tutarı henüz eritilemeden (yatırımdan elde edilen kazancın veya indirim, istisna ve zarar mahsubu nedeniyle matrahın yetersiz olması nedeniyle) yeni bir teşvik belgesi kapsamında tevsi yatırım yapılması durumunda uygulamadaki belirsizliktir. Böyle bir durumda, mevcut teşvik belgesi kapsamında kullanılmayan katkı tutarlarının kullanılmaya devam edilip edilemeyeceği ve kullanılacaksa nasıl bir hesaplama yapılması gerektiği merak konusuydu.

Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından verilen 03/04/2014 tarih ve 17192610-125(ÖZG-13/7)-91/2277 sayılı muktezada bir yatırımın başka bir yatırımın parçası haline gelmesi ile ilgili olarak şu ifadeler yer almaktadır:

".....bir yatırım teşvik belgesi kapsamındaki yatırımda yer alan makine ve teçhizatın başka bir yatırım teşvik belgesi kapsamındaki bir yatırımın parçası haline gelmesi durumunda dahi, mükellefler açısından herhangi bir hak kaybı olmayacağı tabiidir. Ancak bu şekilde bir yatırımın başka bir yatırımın parçası haline gelmesi durumunda ayrı yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımlardan elde edilen kazançların ayrı ayrı tespit edilmesi gerekmekte olup bunun mümkün olmaması halinde ise yatırım teşvik belgesi kapsamındaki sabit kıymetlerin bu yatırımlar

içindeki oranları dikkate alınarak ilgili teşvik belgesinde yer alan vergi indirim oranına göre indirimli kurumlar vergisi uygulanacaktır"

Konu hakkında yukarıda yer verilen mukteza açıklamasına göre, bir üretim tesisinde hem mevcut teşvik belgesine dahil olan hem de yeni teşvik belgesine dahil olan sabit kıymetler kullanılıyorsa, her bir teşvik belgesine ait kazancın ayrı ayrı hesaplanmasının mümkün olmadığı durumda, bu üretim tesisinden elde edilen kazancın, üretimde kullanılan her bir teşvik belgesine ait sabit kıymetlerin, yine üretimde kullanılan toplam sabit kıymetlere oranlanması suretiyle ayrıştırılabileceği belirtilmektedir.

Örneğin mükellef (A) teşvik belgesi kapsamında üretimde kullandığı 100 birimlik sabit kıymeti bulunurken, modernizasyon veya kapasite artırımı amacıyla 75 birimlik sabit kıymet harcaması ihtiva eden (B) teşvik belgesi kapsamında bir tevsi yatırım yapmıştır. Yeni yatırımlar sonucunda tesiste toplam 175 birimlik sabit kıymet kullanılmakta ve bu tesisten 1.000 birimlik yatırım kazancı elde edilmektedir.

Muktezada yapılan açıklamaya göre söz konusu 1.000 birimlik yatırım kazancının (A) ve (B) teşvik belgelerine göre ayrıştırılmasında sırasıyla 100/175 ve 75/175 oranları kullanılacaktır. Bu şekilde ayrıştırılan yatırım kazançlarına (A) ve (B) teşvik belgesindeki vergi indirim oranları ayrı ayrı uygulanacak ve bu vergi indirimleri nedeniyle ödenmeyen kurumlar vergisi tutarları yine (A) ve

(B) teşvik belgeleri için hak edilen katkı tutarlarından ayrı ayrı mahsup edilecektir.

Muktezaadaki açıklamalar dikkate alındığında, söz konusu üretim tesisinde aynı zamanda teşvik belgeli olmayan veya katkı tutarları tüketilmiş teşvik belgeli sabit kıymetlerin de kullanılması durumunda, bu sabit kıymetlere isabet eden yatırım kazancının da aynı mantıkla hesaplanması ve bulunan kazançta standart kurumlar vergisi oranının uygulanması gerektiği sonucunun çıktığı kanaatindeyiz.

b. Yatırımın faaliyete geçmesinden önce devredilmesi

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesinin 6. fıkrasına göre, yatırımın faaliyete geçmesinden önce devri halinde, devralan kurum, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla indirimli vergi uygulamasından yararlanabilecektir.

c. Yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçmesinden sonra devredilmesi

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesinin 6. fıkrasına göre, yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçmesinden sonra devri halinde, indirimli vergi uygulamasından devir tarihine kadar devreden, devir tarihinden sonra ise devralan, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla yatırıma katkı tutarının kalan kısmı için yararlanabilecektir.

d. Bir alt bölge desteğinden yararlanılacak yatırımlar

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 18. maddesinde belirtilen hükme göre, bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında teşvik belgesi düzenlenen yatırımlar, aşağıda belirtilen koşullardan en az birini sağlamaları halinde vergi indirimi açısından buldukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oranlarda yararlanabilir.

- 1-** Yatırımın organize sanayi bölgesinde (OSB) veya endüstri bölgesinde (imalat sanayine yönelik yatırımlar) gerçekleştirilmesi.
- 2-** Yatırımın, aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilmesi ve ortak faaliyet gösterilen alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması.

Buna göre, örneğin 3. bölgede OSB'de yatırım yapan bir mükellef 4. bölge için öngörülen yatırıma katkı oranı ve kurumlar vergisi indirim oranından faydalanabilecektir.

Diğer taraftan, 05.10.2016 tarihinde 2012/3305 Sayılı Kararda yapılan değişikliğe göre; OECD teknoloji yoğunluk tanımına göre orta-yüksek teknolojlili sanayi sınıfında yer

alan ürünlerden Kararın 6 Nolu Ek'inde (EK-6) belirtilenlerin üretimine yönelik yatırımlar, İstanbul ili hariç olmak üzere 1'inci, 2'nci ve 3'üncü bölgelerde gerçekleştirilmeleri halinde 4'üncü bölgede uygulanan, 4'üncü, 5'inci ve 6'ncı bölgelerde gerçekleştirilmeleri halinde ise bulunduğu bölgede uygulanan bölgesel desteklerden yararlanabilecektir. Bu fıkra kapsamında düzenlenecek teşvik belgeleri için asgari sabit yatırım tutarı 1'inci ve 2'nci bölgelerde 1 milyon TL, diğer bölgelerde 500 bin TL'dir. Ancak, İstanbul ilinde organize sanayi bölgeleri veya endüstri bölgelerinde, komple yeni yatırımlar hariç olmak üzere, bu fıkroda belirtilen konularda gerçekleştirilecek asgari 5 milyon TL tutarındaki yatırımlara 1'inci bölgedeki bölgesel destekler uygulanabilecektir.

Ayrıca 21.08.2020 tarihinde yapılan değişiklik ile; Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında, Karar'ın EK-7'sinde yer alan 1'inci, 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü bölge illerinin ilçelerinde gerçekleştirilecek yatırımlar ilçenin bulunduğu ilin bir alt bölgesine sağlanan bölgesel desteklerden; söz konusu ilçelerin organize sanayi bölgelerinde veya endüstri bölgelerinde gerçekleştirilecek yatırımlar ise bulunduğu ilin iki alt bölgesine sağlanan bölgesel desteklerden yararlanabilecektir. Ek-7'de yer alan 5'inci bölge illerinin ilçelerinde gerçekleştirilecek yatırımlara 6'ncı bölgeye sağlanan bölgesel destekler, söz konusu ilçelerin organize sanayi bölgelerinde veya endüstri bölgelerinde gerçekleştirilecek yatırımlara ise yatırıma katkı oranına 5 puan ilave edilmek suretiyle 6'ncı bölge destekleri uygulanacaktır.

e. Altıncı bölgede organize sanayi bölgesinde yapılan yatırımlar

6'ncı bölgede organize sanayi bölgelerinde gerçekleştirilecek bölgesel teşvik uygulamaları kapsamındaki yatırımlar için vergi indirimi desteği, bölgede geçerli olan yatırıma katkı oranına beş puan ilave edilmek suretiyle uygulanacaktır.

f. Yatırımların proje bazlı olarak desteklenmesi

9 Ağustos 2016 tarihinde yayımlanan 6745 sayılı Kanun ile, bölgesel unsurlardan bağımsız olarak Ekonomi Bakanlığı tarafından uygun görülen projeler için indirimli kurumlar vergisi oranını % 100'e kadar indirimli uygulama ve yatırıma katkı oranını % 200'ü geçmemek üzere belirleme veya yatırımın işletmeye geçmesinden itibaren 10 hesap dönemine kadar, yatırımdan elde edilen kazançla sınırlı olmak üzere kurumlar vergisi istisnası tanınması hakkında Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiştir.

Söz konusu değişiklik ile Ekonomi Bakanlığı tarafından uygun görülen yatırım projeleri için %100 oranında indirimli kurumlar vergisi uygulanması mümkün olabilecektir.

8

Yatırım harcamaları ile ilgili özellik arz eden hususlar

a. İndirimli kurumlar vergisi uygulamasından faydalanamayan yatırımlar

5520 sayılı Kanun gereği finans ve sigortacılık konularında faaliyet gösteren kurumlar, iş ortaklıkları, 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilen yatırımlar ve rödovans sözleşmesine bağlı olarak yapılan yatırımlar vergi indirimi desteğinden yararlanamamaktadır.

b. İndirimli kurumlar vergisi uygulamasından faydalanamayan yatırım harcamaları

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 15. maddesinin 6. fıkrasında düzenlenen hükme göre; arazi, arsa, royalti, yedek parça ve amortismanla tâbi olmayan diğer harcamaların yatırıma katkı tutarının hesaplamasında dikkate alınması diğer bir ifadeyle vergi indirimi desteğinden faydalanması mümkün bulunmamaktadır.

Ancak, asgari yatırım tutarı hesabında söz konusu harcamalar yatırım harcaması olarak dikkate alınabilecektir.

c. Diğer desteklerden yararlanma

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 29. maddesi uyarınca; ilgili Karar kapsamındaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamalarının, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanamayacağı ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanan veya yararlanılacak yatırım harcamaları için, ilgili Karar kapsamındaki desteklerden yararlanmak üzere Bakanlığa müracaat edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Nitekim, 02/11/2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.25.15.01-2011-KVK-7215-2-10 sayılı muktezada; yatırım teşvik belgesi kapsamındaki makine teçhizatın alımı için Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı'ndan sağlanan destek nedeniyle söz konusu makine teçhizat tutarının indirimli kurumlar vergisi uygulamasına baz olacak katkı tutarına konu edilemeyeceği belirtilmiştir.

d. Maddi olmayan duran varlık yatırım harcamalarının yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınması durumu

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5. maddesinin 3. fıkrasında düzenlenen hükme göre; teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilen maddi olmayan duran varlıkların (marka, lisans, know-how vb.) oranı, teşvik belgesinde kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının yüzde ellisini aşamaz.

Diğer taraftan, yukarıda belirtilen sınır dahilinde yapılan bu harcamalar amortismanına tabi olmaları kaydıyla yatırıma katkı tutarının tespitinde dikkate alınabilecektir.

e. Yatırım harcamalarına başlama dönemi

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 7. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen hükme göre; teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin müracaat tarihinden önce gerçekleştirilmiş bulunan yatırım harcamaları teşvik belgesi kapsamına alınmaz. Bu nedenle, yapılan harcamaların yatırıma katkı tutarı hesabında dikkate alınabilmesi için hem teşvik belgesi kapsamında yapılmış olması, hem de teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin müracaat tarihinden sonra yapılması gerekmektedir.

f. Yatırım kredilerine ilişkin kur farkı ve faizleri

Yatırımların finansmanında kullanılacak kredilere ilişkin aktifleştirme döneminin sonuna kadar oluşabilecek kur farklarının ve ödenen kredi faizi tutarlarının 163 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca maliyet bedeline intikal ettirilmesi zorunlu harcamalar olmasından hareketle ilgili tutarların kanaatimizce yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınabilmesi mümkün bulunmaktadır.

Diğer bir ifadeyle, yatırım finansmanında kullanılan krediler nedeniyle doğan kur farkları ve faizler, yatırıma konu iktisadi kıymetlerin maliyet unsuru olduğundan, yatırım harcaması kapsamına girmektedir. Bu nedenle yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınabilmelidir.

Ancak, yatırımın aktifleştirildiği dönemin sonundan sonraki dönemlerde ihtiyari olarak aktifleştirilen kur farkı ve faiz giderlerinin yatırıma katkı tutarı hesabında dikkate alınamayacağı düşüncesindeyiz.

Diğer taraftan, İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından verilen 17.07.2014 tarih ve 84098128-125(32A-201322)-436 Sayılı Muktezada konu ile ilgili aşağıdaki açıklama yapılmıştır.

“Yatırımların finansmanında kullanılan kredilere ilişkin faiz giderleri ile yurt dışından döviz kredisi ile sabit kıymet ithal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan kur farklarının, aktifleştirme tarihine kadar olan kısmının maliyete intikal ettirilmesi; aktifleştirildikten sonraki döneme ilişkin olanların ise seçimlik hak olarak doğrudan gider yazılması veya maliyete intikal ettirmek suretiyle amortismanına tabi tutulması mümkün bulunmakta olup 163 ve 334 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğler’ inde yapılan açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

Öte yandan faiz giderleri ve kur farkları, indirimli kurumlar vergisine esas olan yatırıma katkı tutarını değiştirmeyecek, Ekonomi Bakanlığının teşvik belgesine göre belirlenen indirimli kurumlar vergisine esas yatırıma katkı tutarı finansman giderleri dolayısıyla artmayacak veya azalmayacaktır.”

Görüleceği üzere, her ne kadar net bir şekilde ifade edilmemiş olsa da; ilgili muktezada yatırıma ilişkin ortaya çıkan kur farkı ve faiz giderlerinin yatırımın tamamlandığı (tamamlama vizesinin yapıldığı tarihe; eğer yatırım fiilen daha önce sonlanmış ise bu tarihe) kadar olan kısımlarının indirimli kurumlar vergisi hesabında yatırıma katkı tutarı olarak dikkate alınabileceği belirtilmeye çalışılmaktadır. Bir başka deyişle yukarıda belirtilen açıklamadan, yatırımın tamamlanmasından sonraki döneme isabet eden faiz ve kur farklarının yatırım harcaması olarak dikkate alınamayacağını anlıyoruz. Ancak, Maliye Bakanlığı'nın bu konuda tebliğ vasıtasıyla daha net bir açıklama yapması uygun olacaktır.

g. Arsadan bina harcamalarına pay verilmesi

Satın alınan veya inşa edilen ana mal/hizmet üretim bina ve tesisleri, idari binalar ve diğer bina-inşaat harcama kalemleri yatırım harcamasına dahil edilmektedir.

Ancak; arazi ve arsa bedelleri teşvik belgeli yatırım harcaması olarak kabul edilmekle birlikte, indirimli kurumlar vergisi hesabında yatırım harcaması olarak hesaplamaya dahil edilmemektedir. Bu nedenle, arsa üzerine bina yapılması durumunda, amortisman amacıyla binaya verilen arsa payının indirimli kurumlar vergisi açısından hesaplamaya dahil edilmemesi gerektiği düşüncesindeyiz.

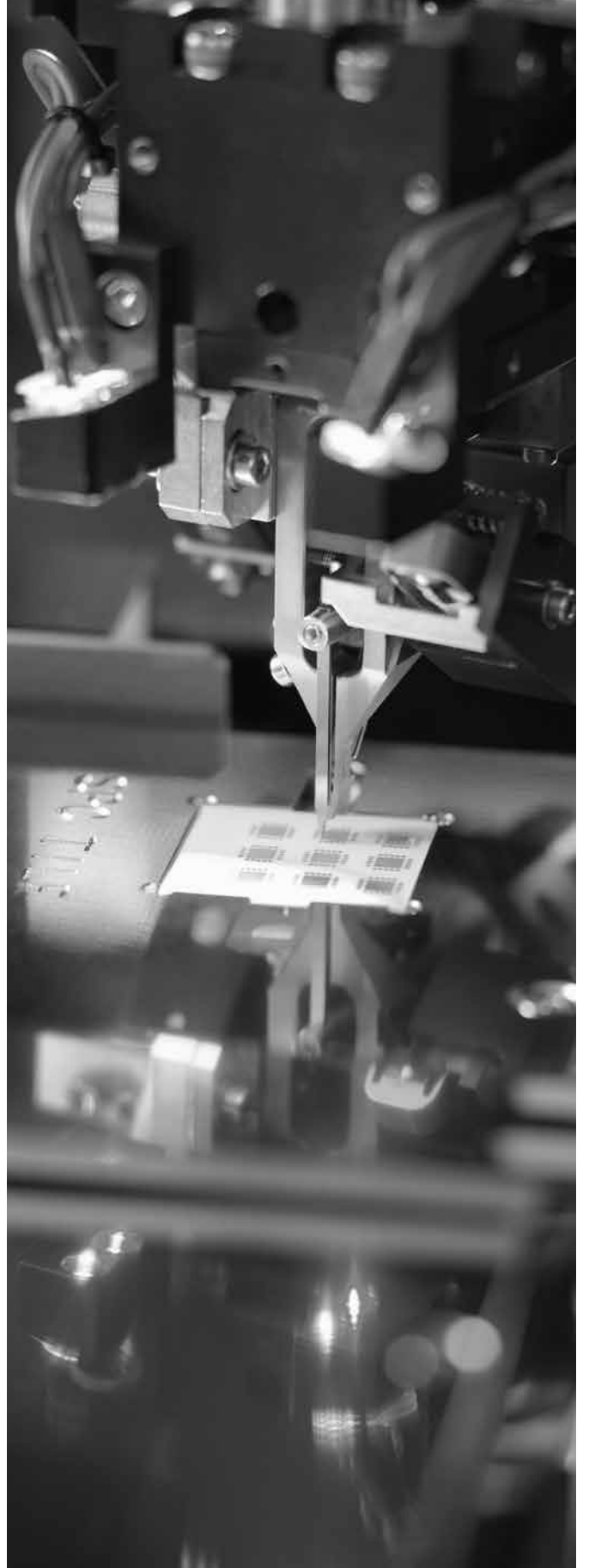
h. Finansal kiralama yöntemi ile yapılacak yatırımlar

2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen hükme göre; finansal kiralama yöntemiyle yapılacak yatırımlarda finansal kiralamaya konu makine ve teçhizata ait toplam tutarın, her bir finansal kiralama şirketi için 1'inci, 2'nci, 3'üncü ve 4'üncü bölgelerde asgari beşyüzbin Türk Lirası, 5'inci ve 6'ncı Bölgelerde asgari üçyüzbin Türk Lirası olması gerekmektedir.

Mevcut mevzuat kapsamında; yatırım teşvik belgesine bağlanan yatırımlara ilişkin olarak finansal kiralama yoluyla iktisap edilen yatırım malları dolayısıyla Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde indirimli kurumlar vergisi uygulamasından yararlanılması mümkündür.

Konu ile ilgili verilen 12/08/2020 tarih ve 51421814-130[32-A-2018-20]-E.41694 sayılı muktezada yapılan açıklamalar şu şekildedir:

"yatırım teşvik belgesi kapsamında finansal kiralama yoluyla temin edilen makina ve teçhizata ilişkin olarak indirimli kurumlar vergisi uygulamasında dikkate alınacak yatırıma katkı tutarının belirlenmesinde, yatırım teşvik belgesi kapsamında finansal kiralama yoluyla edinilen iktisadi kıymetler için Vergi Usul Kanunu'nun Mükerrer 290'ıncı maddesi hükümleri çerçevesinde tespit edilen "260 Haklar Hesabı"nda yer alan tutarın dikkate alınması gerekmektedir.."

9

Yatırıma katkı tutarlarını etkileyen diğer hususlar

a. Teşvik belgesinin revizesi

Karara ilişkin 2012/1 Sayılı Tebliğin 17'nci maddesinde teşvik belgesinin revizesi ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Buna göre, teşvik belgesinde kayıtlı olan değerlerde, yatırımın her aşamasında tevsik edilen bilgi ve belgelere istinaden yapılacak değerlendirme sonucunda teşvik belgesini düzenleyen merci tarafından değişiklik yapılabilir.

26.07.2017 tarihinde yapılan değişikliğe göre, teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarında veya belgede kayıtlı diğer bilgilerde değişiklik olması durumunda, yatırımcı tarafından revize gerekçesi veya ilgili bilgi ve belgeler ile birlikte teşvik belgesini düzenleyen mercie müracaat edilerek teşvik belgesinin revizesi talebinde bulunulacaktır. İlgili merci tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde gerekçesi uygun bulunan teşvik belgeleri revize edilebilecektir. Yatırıma başlama tarihinden sonra temin edilen, ancak makine teçhizat listelerinde yer almayan makine ve teçhizatın proje ile uyumlu olanları, teşvik belgesi kapsamında temin edilmiş sayılmak suretiyle belge kapsamına dahil edilebilir.

Yukarıda belirtilen türde yapılan revize işlemleri nedeniyle yatırım tutarında meydana gelen değişikliklerin indirimli kurumlar vergisi ve dolayısıyla yatırıma katkı tutarının hesabında dikkate alınması gerekmektedir.

b. İthal ve yerli makine ve teçhizat listesi değişikliği

Karara ilişkin 2012/1 Sayılı Tebliğ'in 16'ncı maddesinde ithal ve yerli makine ve teçhizat listesi değişikliği ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

Buna göre, teşvik belgesi ekinde yer alan ithal ve yerli makine ve teçhizat listelerine ilişkin değişiklik talepleri, teşvik belgesi düzenlenmesi için müracaat edilen merci tarafından sonuçlandırılacaktır. Ancak, kullanılmış komple tesislerin teşvik belgesi kapsamına dahil edilmesine ilişkin müracaatlar Bakanlığa yapılacaktır.

26.07.2017 tarihinde yapılan değişikliğe göre, ithal ve yerli makine ve teçhizat listelerinde her bir makine ve teçhizat için belirtilen miktarın aşılması kaydıyla, listede belirtilen tutarın üzerinde veya altında kalan alımlarda liste tadilatı yapılmaksızın doğrudan işlem yapılabilir.

EY | Daha iyi bir çalışma dünyası oluşturmak

EY olarak amacımız; müşterilerimiz, çalışanlarımız ve toplum için değer yaratırken aynı zamanda sermaye piyasalarında güvenin ve daha iyi bir çalışma dünyasının oluşmasına katkıda bulunmaktır.

Dünya çapında 150'den fazla ülkede, sahip olduğumuz veri ve teknoloji ile hizmet veren ekiplerimizle, denetimde güveni sağlarken müşterilerimizin gelişmesine ve dönüşmesine destek oluyoruz.

Bağımsız denetim, danışmanlık, hukuk, kurumsal finansman, strateji ve vergi hizmetlerimizle iş dünyasının karşılaştığı zorluklara yeni çözümler sunacak doğru soruları soruyoruz.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok, ye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK) kapsamında; EY'in kişisel verileri nasıl topladığı, kullandığı ve bireylerin sahip olduğu haklara dair bilgilere ey.com/tr_tr/privacy-statement adresinden ulaşabilirsiniz. EY ye şirketleri yerel kanunların yasakladığı bölgelerde hukuk hizmeti sunmaz. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret edin.

© 2021 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

Sadece genel bilgi verme amacıyla sunulan bu yayın muhasebe, vergi, hukuk veya diğer profesyonel hizmetler alanında geçerli bir kaynak olarak kullanılması amacıyla hazırlanmamıştır. Belirli bir konuya ilişkin olarak ilgili danışmana başvurulmalıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTurkiye
instagram.com/eyturkiye
twitter.com/EY_Turkiye